

بسمه تعالی

خلاصه گزارش بیست و سومین جلسه شورای آینده‌نگاری و نظریه‌پردازی سلامت فرنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

پنج‌شنبه ۱۳۹۲/۱/۲۹

الف) مقدمه:

رفتارهای تغذیه‌ای از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های سلامت است، مسئله دسترسی و بهره‌مندی از غذای سالم و مغذی موضوع مهم بهداشتی و سلامت می‌باشد. این امر در سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ابلاغی مقام معظم رهبری و نیز در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و نقشه تحول نظام سلامت آمده است. و بدلیل وضعیت موجود و نقش و وظیفه سازمان‌های مختلف در امر غذا و تغذیه مردم، موضوع «امنیت غذا و تغذیه در کشور» در دستور کار بیست و سومین جلسه شورای آینده‌نگاری و نظریه‌پردازی سلامت قرار گرفت. جلسه رأس ساعت روز مقرر در محل سالن اجتماعات فرهنگستان با حضور جناب آقای دکتر طریقت منفرد، وزیر محترم بهداشت و برخی معاونین ایشان و ریاست محترم فرهنگستان و شورای آینده‌نگاری، رؤسای محترم سازمان‌های استاندارد و نظام دامپزشکی کشور، نمایندگان دیگر سازمان‌های مرتبط با غذا و کلیه اعضای محترم گروه علمی تغذیه و بهداشت و قریب به اتفاق اعضای محترم شورای آینده‌نگاری تشکیل گردید. در این جلسه ۳/۵ ساعته علاوه بر ارائه گزارش سازمان غذا و دارو حاضران به بحث درباره موضوع پرداختند.

ب) موضوع:

اولویت‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌های ملی تحول نظام سلامت با محوریت امنیت غذا و تغذیه در سال‌های آتی کشور.

ج) محورهای اصلی بحث:

۱. اسناد بالادستی مرتبط با امنیت غذا و تغذیه در کشور
۲. نقشه تحول نظام سلامت مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با محوریت امنیت غذا و تغذیه
۳. پیاده‌سازی (مدیریت و سازماندهی) با محوریت امنیت غذا و تغذیه

۴. موضوعات کلیدی (اصلاح الگوی تغذیه‌ای سالم جامعه، غذای سالم و ایمن، سبد غذایی مطلوب و در دسترس، سواد تغذیه‌ای)

۵. اهداف کلان (کاهش ناامنی غذا و تغذیه در کشور، ارتقای سلامت تغذیه‌ای جامعه)

۶. اقدامات تکلیف شده

د) چالش‌های اصلی:

۱. زنجیره بودن تولید تا مصرف مواد غذایی و تعدد متولیان و تصمیم‌گیران در امر غذا و موازی‌کاریها.
۲. عدم کفایت سیاست‌های ملی سلامت و عدم اجرا یا اجرای ناقص سیاست‌های ملی موجود.
۳. پایین بودن کیفیت مواد اولیه داخل و رویکرد تولیدکنندگان به واردات مواد اولیه.
۴. سیستم نامناسب برچسب‌گذاری مواد غذایی و عدم فرهنگ‌سازی در این زمینه.
۵. ناکافی بودن نظارت و کنترل محصولات مرتبط در سطح عرضه.
۶. عدم انطباق قیمت‌گذاری مواد غذایی توسط سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان با قیمت واقعی محصول.
۷. به روز نبودن تکنولوژی تولید و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده محصولات.
۸. جای خالی برنامه و نظام تضمین و اطمینان از تأمین پایدار غذای سالم برای گروه‌های سنی و همچنین ایمنی غذایی در فرآیند تولید و عرضه.
۹. جای خالی نظام همکاری درون بخشی در زمینه کاهش بیماری‌های مرتبط تغذیه و تأمین سلامت تغذیه‌ای آغاز زندگی با سایر واحدهای همکار.
۱۰. جای خالی نظام تدوین و بازنگری سیاست‌ها و راهنماهای غذا و تغذیه برای گروه‌ها و موقعیت‌های مختلف.
۱۱. جای خالی ارتقای سواد و دانش تغذیه‌ای فعالان تولید و عرضه غذا.
۱۲. وجود همپوشانی وظایف در سه دستگاه اصلی شامل سازمان غذا و دارو، مرکز سلامت محیط و کار و سازمان ملی استاندارد.
۱۳. پیچیدگی تقلبات غذایی و نارسایی در شناسایی آنها.
۱۴. ناکارآمد بودن آموزش‌های دانشگاهی مرتبط با غذا و ضعف انطباق با نیازهای جامعه.
۱۵. عدم اعلام اولویت‌های تحقیقاتی و کمبود بودجه اختصاص یافته به صنعت غذا.

۱۶. ارتباط ضعیف صنعت و دانشگاه و سازمانهای مرتبط دولتی.

پیشنهادات کلی:

۱. زبان مشترک و تعهد ذینفعان (درون و برون بخشی) در زمینه اهداف و راهبردهای ارتقای تغذیه و امنیت غذایی بوجود آید.
۲. بستر مناسب برای عملیاتی سازی اسناد بالادستی مرتبط ایجاد شود.
۳. ارتقاء وضعیت امنیت غذایی نیازمند عزمی هماهنگ و منسجم در سطح ملی است. راهبردهای اساسی توسط تحقق هماهنگی و انسجام ملی توسط سازمان متولی تعیین و اتخاذ شود.
۴. ایجاد نظام ارتقای سواد تغذیه‌ای و سرمایه‌گذاری در ارتقای سواد تغذیه مردم یکی از اولویتهای زیرساختی برای بهبود امنیت غذا و تغذیه است.
۵. اصلاح برنامه‌های بهبود تغذیه جامعه، از اولویتهای اصلی است.
۶. نظام تضمین و اطمینان از تأمین پایدار غذایی سالم برای گروههای سنی و همچنین ایمنی غذایی در فرآیند تولید و عرضه، ایجاد و توسعه یابد.
۷. جهت جلوگیری از اتلاف منابع و کاهش کیفیت نظارت و اقدامات موازی، نظام همکاری درون‌بخشی و ستاد برنامه‌ریزی و پایش عملیاتی بین بخشی ایجاد و تقویت شود.
۸. ورود جدی به عملیات بهبود امنیت غذا و تغذیه کشور با استفاده از مجوزهای قانونی موجود و اصلاح سیاست‌ها و ساختار ضروری است.
۹. تعریف استانداردها و نظارت بر رعایت آنها در کل زنجیره غذا.
۱۰. عملیاتی شدن تکلیف برنامه پنجم توسعه در برچسب‌گذاری مواد غذایی.
۱۱. در راستای سامان‌بخشی اقدامات اجتماعی، سیاسی، امنیت غذا و تغذیه، اقدامات از کیفیت نان، غذای اصلی مردم آغاز و در دستور کار قرار گیرد.
۱۲. صنایع غذایی تقویت و انحصارات غذایی حذف شود و توزیع غذا توسط سازمانهای غیر مرتبط با غذا ممنوع شود.
۱۳. از موقعیت قانونی شورای عالی سلامت و امنیت غذا در همه زمینه‌ها به ویژه اجرایی شدن پیشنهاد وزیر محترم برای حل مشکل نان استفاده شود.
۱۴. فرهنگستان در موضوعات مرتبط با غذا اعلام موضع کند و حامی سیاست حل مشکل نان باشد.

۱۵. رسانه‌ها به عنوان منبع مرجع و محل اعتماد مردم، با اعلام واقعیت‌ها نقش فعال‌تری در بحث تغذیه به ویژه نان بعهده گیرد.

۱۶. وزارت بهداشت همه قوانین مربوط به خود را شفاف و قوانین مورد نیاز را به مجلس پیشنهاد دهد.

۱۷. جلسات مربوط به امنیت غذا و تغذیه در فرهنگستان استمرار یابد و بحث آینده‌نگاری در غذا باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

۱۸. در سند ملی تغذیه و امنیت غذایی کشور، غذای حلال از نظر ظاهر و باطن و بخشی از سیاست‌ها و ارزش‌ها لحاظ شود.

۱۹. به منظور اجرایی شدن سند تغذیه‌ارائه موضوع برای تصمیم‌گیری به شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، تشکیل کمیته اجرایی در شورا مورد توجه قرار گیرد.

۲۰. برای بدست آوردن داده‌ها و اطلاعات جدید، مطالعات کشوری دوره‌ای انجام گیرد.